

„ZŁOTY TRÓJKĄT: NAUKA – POLITYKA – BIZNES” W DZIAŁALNOŚCI GDAŃSKIEGO TOWARZYSTWA NAUKOWEGO

Wieloletnie starania dyplomatyczne oraz reformy przeprowadzone m.in. w sferze obronności zaowocowały 12 marca 1999 r. przyjęciem Polski do Sojuszu Północnoatlantyckiego. Cały czas trwały starania o przyjęcie naszego kraju do Unii Europejskiej, które zakończyły się sukcesem w roku 2004. Koniec lat 90. ubiegłego wieku i początek lat 2000. to intensywna przebudowa Polski, w tym polskiej nauki.

Na wiosnę 1999 r. na Politechnice Gdańskiej spotkało się trzech profesorów: Prezes GTN prof. Jan Drwał, Sekretarz Generalny GTN prof. Jerzy Błażejowski oraz prof. Janusz Rachoń. Nie mieli wątpliwości, że impuls w zakresie szybszego rozwoju naszego kraju może dać ścisła współpraca środowiska naukowego ze środowiskiem biznesu oraz z politykami (zarówno szczebla samorządowego, jak i rządowego). Tak narodził się pomysł organizowania przez Gdańskie Towarzystwo Naukowe dorocznych konferencji pod tytułem „Złoty Trójkąt: Nauka – Polityka – Biznes”.

Pierwsza konferencja z tego cyklu odbyła się 9–10 czerwca 2000 r. W czasie jej trwania staraliśmy się przedstawić dorobek nauki i perspektywy jej rozwoju w województwie pomorskim. Intencją organizatorów konferencji było ukazanie potencjału, jakim obecnie dysponuje nauka pomorska. Chodziło też o wskazanie możliwości jej wykorzystania w regionie o swoistym charakterze nadmorskim w okresie wielkich przemian społecznych i ekonomicznych oraz wchodzenia naszego kraju do struktur europejskich. Inicjatywa środowiska naukowego była adresowana do władz samorządowych i administracyjnych regionu, polityków i przedstawicieli życia gospodarczego, do społeczności lokalnych, stojących przed wyborem dalszej drogi rozwoju, a także do młodych ludzi, stojących przed wyborem kierunku studiów.

Podczas tej pierwszej konferencji referat wprowadzający pt. *Partnerstwo nauki pomorskiej w harmonijnym rozwoju Wybrzeża* przedstawił prof. Jan Drwał. Następnie odbyły się prezentacje poszczególnych wydziałów GTN:

- Wydział I Nauk Społecznych i Humanistycznych:
Edmund Kizik *Uwagi o stanie i perspektywach badań w zakresie nauk historycznych w województwie pomorskim;*
- Wydział II Nauk Biologicznych i Medycznych:
Marek Grzybiak *Biologia i medycyna dla regionu;*

- Wydział III Nauk Matematyczno-Fizyko-Chemicznych:
Jerzy Błażejowski *Nauki matematyczno-fizyczno-chemiczne w województwie pomorskim: osiągnięcia, perspektywy rozwoju*;
- Wydział IV Nauk Technicznych:
Eustachy S. Burka *Dorobek nauk technicznych i perspektywy ich rozwoju w województwie pomorskim*;
- Wydział V Nauk o Ziemi:
Halina Piekarek-Jankowska *Stan badań i perspektywy rozwoju nauk o Ziemi w województwie pomorskim*.

W godzinach popołudniowych praktycznie na terenie całego miasta odbywały się sesje tematyczne poszczególnych wydziałów GTN. Tak oto:

- Wydział I Nauk Społecznych i Humanistycznych obradował w sali Zimowej Ratusza Głównego Miasta;
- Wydział II Nauk Biologicznych i Medycznych obradował w sali konferencyjnej Centralnego Muzeum Morskiego w Gdańsku. Na uwagę zasługuje, że podczas tej sesji swoje komunikaty przedstawiło 52 studentów i doktorantów;
- Wydział III Nauk Matematyczno-Fizyko-Chemicznych obradował w Dworze Artusa. Sesja była zatytułowana „Co możemy zrobić dla środowiska w naszym regionie” (12 referatów i 23 plakaty);
- Wydział IV Nauk Technicznych obradował w Sali Białej Ratusza Głównego Miasta. Przedstawiono 9 referatów ze wszystkich ośrodków nauk technicznych województwa pomorskiego;
- Wydział V Nauk o Ziemi obradował w Ratuszu Staromiejskim w Gdańsku. Odbyła się prezentacja dorobku jednostek naukowych i oferta ich usług badawczych. Te spotkania tematyczne zgromadziły ogromną liczbę uczestników, w tym studentów i doktorantów. Była to doskonała okazja do poznania się i nawiązania współpracy w ramach całego środowiska naukowego Trójmiasta.

W drugim dniu konferencji odbyła się dyskusja okrągłego stołu pt. *O harmonijny rozwój Pomorza Nadwiślańskiego*, w której udział wzięli przedstawiciele świata nauki, władz samorządowych (z marszałkiem województwa Janem Zarębskim na czele) i administracyjnych (z wojewodą pomorskim Tomaszem Sowińskim na czele) oraz posłowie i senatorowie RP Pomorza Nadwiślańskiego. Ponadto w panelu zatytułowanym *Oczekiwania środowiska naukowego dotyczące pomocy władz samorządowych i administracyjnych na rzecz nauki i szkolnictwa pomorskiego* wystąpili rektorzy trzech największych uczelni Trójmiasta: Prof. Marcin Pliński (UG) *Potrzeba porządkowania strukturalnego w zakresie szkolnictwa wyższego*; Prof. Wiesław Makarewicz (AMG) *Plany i oczekiwania Akademii Medycznej w Gdańsku*; Prof. Aleksander Kołodziejczyk (PG) *Politechnika Gdańska na tle przemian w pomorskim szkolnictwie wyższym*.

Konferencji towarzyszyły tzw. Gdańskie Akademickie Spotkania Muzyczne, w ich ramach odbywały się koncerty w kościele św. Katarzyny w Gdańsku. Udział wzięły chóry: Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Słupsku, Akademii Medycznej w Gdańsku, Uniwersytetu Gdańskiego, Politechniki Gdańskiej, Wyższego Seminarium Duchownego

w Gdańsku oraz Orkiestra Kameralna Akademii Muzycznej w Gdańsku. Największą atrakcją tych spotkań było wykonanie przez Chór Politechniki Gdańskiej wraz z polską grupą muzyczną wykonującą tzw. folk andyjski Sierra Manta *Mszy Kreolskiej* Ariela Ramireza (il. 1, 2).

Ilustracja 1. Koncert w kościele św. Katarzyny z udziałem chórów akademickich Trójmiasta oraz orkiestry Akademii Muzycznej w Gdańsku w ramach – tzw. Gdańskich Akademickich Spotkań Muzycznych, 10 czerwca 2000 r.

Źródło: fot. Krzysztof Krzempek.

Ilustracja 2. Koncert w kościele św. Katarzyny z udziałem chórów akademickich Trójmiasta oraz orkiestry Akademii Muzycznej w Gdańsku w ramach – tzw. Gdańskich Akademickich Spotkań Muzycznych, 10 czerwca 2000 r.

Źródło: fot. Krzysztof Krzempek.

Kolejna konferencja z cyklu „Złotego Trójkąta” odbyła się 9 czerwca 2001 r., a jej hasło przewodnie brzmiało „Transfer technologii – bariery i hamulce”. Organizatorami konferencji były Gdańskie Towarzystwo Naukowe oraz Pomorska Izba Przemysłowo-Handlowa. Organizatorzy do udziału w konferencji zaprosili wszystkie uczelnie wyższe z Trójmiasta, Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego, urzędy miast Gdańska, Gdyni i Sopotu.

Podczas konferencji zwrócono uwagę na niedostateczny rozwój małych i średnich firm operujących w obszarze wysoko zaawansowanych technologii oraz na wysoce niezadowolający poziom komercjalizacji wyników badań naukowych, co zgodnie podkreślali zarówno pracownicy nauki, jak i przedstawiciele przemysłu. Dyskutanci wskazywali, że w krajach wysoko rozwiniętych obserwuje się rozwój małych i średnich firm zajmujących się działalnością gospodarczą opartą na nowoczesnych technologiach, w których wkład intelektualny i najnowsze osiągnięcia naukowo-techniczne odgrywają wiodącą rolę. Jest to zauważalne szczególnie w takich dziedzinach, jak chemia medyczna, biotechnologia, a przede wszystkim elektronika i informatyka. Przedsiębiorstwa tego typu nie potrzebują dużej infrastruktury przestrzennej, nie stanowią też zagrożenia ani obciążenia dla środowiska, gdyż z ich działalnością nie wiąże się pobór znacznej ilości wody czy energii elektrycznej ani nie

jest konieczne zagospodarowywanie ewentualnych odpadów. Co więcej, w zakresie wymienionych dyscyplin Trójmiasto dysponuje znaczącym zapleczem intelektualnym. Konferencja odbyła się pod patronatem prof. Edmunda Wittbrodta, ministra nauki RP oraz prof. Andrzeja Wiszniewskiego, prezesa Komitetu Badań Naukowych. Do około 300 uczestników konferencji list przysłał Janusz Steinhoff, wiceprezes Rady Ministrów, minister gospodarki.

Konferencja przyniosła bardzo wymierny i konkretny efekt: na spotkaniu 2 lipca 2001 r. postanowiono z inicjatywy prezesa Pomorskiej Izby Przemysłowo-Handlowej (PIPH) Jerzego Kowalskiego powołać konsorcjum obejmujące wszystkie uczelnie wyższe Pomorza Nadwiślańskiego, Gdańskie Towarzystwo Naukowe oraz PIPH. Główny cel konsorcjum stanowiło powołanie Pomorskiego Parku Technologicznego (il. 3), którego wsparcie stanowiłyby powiatowe ośrodki innowacyjności województwa pomorskiego.

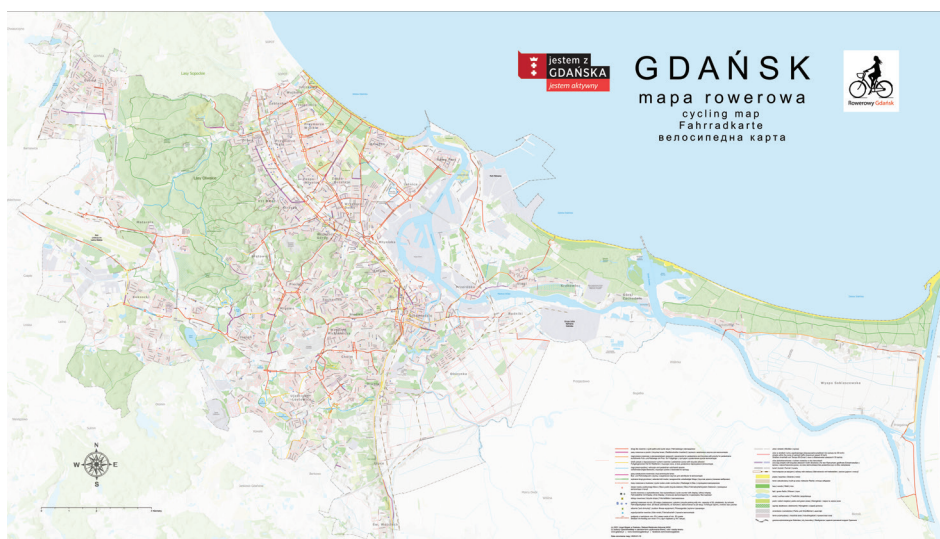
Ilustracja 3. Pomorski Park Naukowo-Technologiczny Gdynia

Źródło: PPNT Gdynia, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=100204286> [dostęp: 16.05.2022].

Kolejna konferencja odbyła się 8 czerwca 2002 r., a poświęcona była tematowi „Turystyka jako dochodowa dziedzina gospodarki Pomorza”. Środowisko nauki, biznesu i polityki poszukiwało odpowiedzi na pytanie: Czy turystyka może być kołem zamachowym gospodarki Pomorza Nadwiślańskiego? W 2002 r. w województwie pomorskim mieliśmy do czynienia z wysoką stopą bezrobocia. Z kolei region pomorski zarówno ze względu historycznych, jak i krajobrazowych wydaje się niezmiernie

atrakcyjny turystycznie. Po tragicznych wypadkach 11 września 2001 r. nastąpił spadek ruchu turystycznego na świecie, zmieniła się jego geografia, wzrosło zainteresowanie wyjazdami w bezpieczne regiony, w tym do Polski postrzeganej jako kraj wolny od zagrożeń terrorystycznych. Uczestnicy konferencji podkreślali, że mamy ogromną szansę, aby wykorzystać zmiany upodobań europejskich turystów i przyciągnąć ich do Polski. Czy byliśmy w tamtym czasie na to przygotowani? W opinii wielu dyskutantów niestety nie.

W trakcie konferencji skupiono się na funkcjonowaniu rynku turystycznego, co pozwoliło na sformułowanie ogólnych konstatacji dotyczących przeobrażeń tego rynku w dobie gospodarki globalnej. Zainteresowanie się problematyką turystyki w regionie pomorskim przez tak liczne środowiska pozwalało mieć nadzieję, że wspólnie z praktykami uda się wypracować mechanizmy, które zmobilizują do działania władze samorządowe i administracyjne, ustawowo odpowiedzialne za stworzenie warunków do rozwoju turystyki. To podczas tej konferencji pojawiła się idea rozbudowanego i ambitnego programu budowy ścieżek rowerowych. Dzisiaj, co należy podkreślić, mamy imponującą sieć ścieżek rowerowych (il. 4), którymi można np. przejechać bezpiecznie od Krynicy Morskiej do Helu.

Ilustracja 4. Mapa rowerowa

Źródło: Rowerowy Gdańsk, www.roderowygdansk.pl (domena publiczna) [dostęp: 16.05.2022].

Kolejne cztery konferencje w ramach „Złotego Trójkąta: Nauka – Polityka – Biznes” GTN postanowiło poświęcić zagadnieniu szeroko pojętej edukacji:

- 14 czerwca 2003 r. „Edukacja podstawą rozwoju społecznego i gospodarczego”;
- 5 czerwca 2004 r. „Miejsce, rola i znaczenie edukacji w wymiarze regionalnym, narodowym i globalnym”;

- 4 czerwca 2005 r. „Innowacyjność w nauce, edukacji i gospodarce”;
- 9 czerwca 2007 „Etyka w edukacji, nauce, polityce i biznesie”.

Wobec ogromnego znaczenia nauczania we współczesnym świecie uczestnicy konferencji starali się odpowiedzieć m.in. na następujące pytania:

- jaki jest cel edukacji – dla kogo kształcimy;
- jakie elementy powinno obejmować kształcenie;
- kto i w jakim zakresie powinien partycypować w kosztach kształcenia;
- jaki powinien być wymiar edukacji – lokalny, globalny;

Podczas konferencji zorganizowano wiele paneli tematycznych, w tym m.in.:

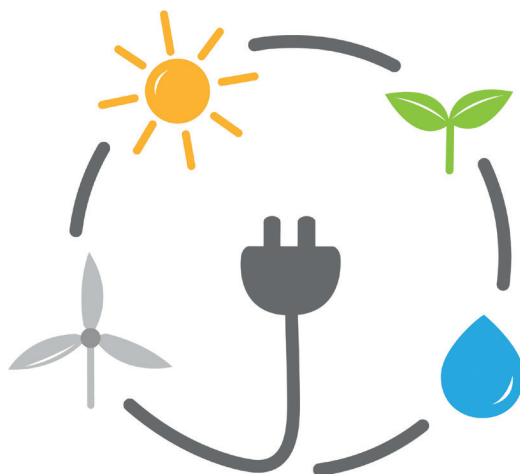
- Edukacja a wychowanie;
- Edukacja gimnazjalna i licealna – przygotowanie do studiów;
- Studia a przygotowanie do zawodu;
- Edukacja a strategia rozwoju regionalnego;
- Kształtowanie europejskiej przestrzeni edukacyjnej i badawczej.

Podstawową konstatacją większości wystąpień było stwierdzenie, że należy kształcić świadomego obywatela, który umie samodzielnie i krytycznie myśleć i nie akceptuje tzw. prawd objawionych. Co więcej, dzisiaj nie jest ważniejsze wiedzieć, lecz potrafić znaleźć! Mimo znanych, nielicznych dobrych przykładów stosowania w województwie pomorskim partnerstwa publiczno-prywatnego, trudno byłoby uznać zakres wykorzystania tego rozwiązania za zadowalający. Wychodząc z założenia, że propagowanie partnerstwa publiczno-prywatnego jest powinnością lokalnych środowisk opiniotwórczych, Gdańskie Towarzystwo Naukowe, wspólnie z Urzędem Miejskim w Gdańsku oraz Urzędem Marszałkowskim Województwa Pomorskiego, w ramach cyklicznych konferencji „Nauka – Polityka – Biznes” postanowiło 26 maja 2007 r. zorganizować konferencję naukową zatytułowaną „Partnerstwo publiczno-prywatne”.

Znanych jest wiele dobrych europejskich przykładów realizacji przez administrację publiczną takich przedsięwzięć, które byłyby trudne do sfinansowania bez udziału kapitału prywatnego. Uczestnicy konferencji podkreślali, że przyczyny niezadowalającego stosowania rozwiązania partnerstwa publiczno-prywatnego w naszej rzeczywistości są niewątpliwie bardzo złożone. Jednak wydaje się, że do najważniejszych należy zaliczyć:

- niezbyt dobre regulacje prawne;
- brak powszechnej znajomości dobrych praktyk w tej dziedzinie;
- krytyczny stosunek części społeczeństwa do partnerstwa publiczno-prywatnego;
- brak nacisku opinii publicznej na stosowanie przez samorządy lokalne tego rozwiązania przy realizacji zadań własnych tych samorządów.

Ostatnie dwie konferencje Gdańskiego Towarzystwa Naukowego z cyklu „Nauka – Polityka – Biznes” odbyły się 25 października 2008 i 24 października 2009 r., a zostały poświęcone tematyce zrównoważonego rozwoju (il. 5).

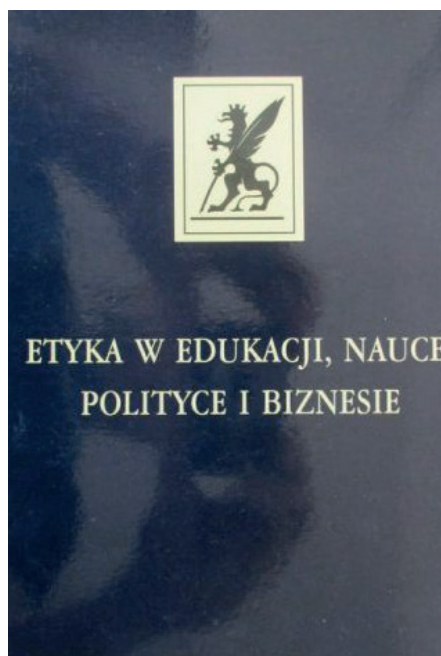
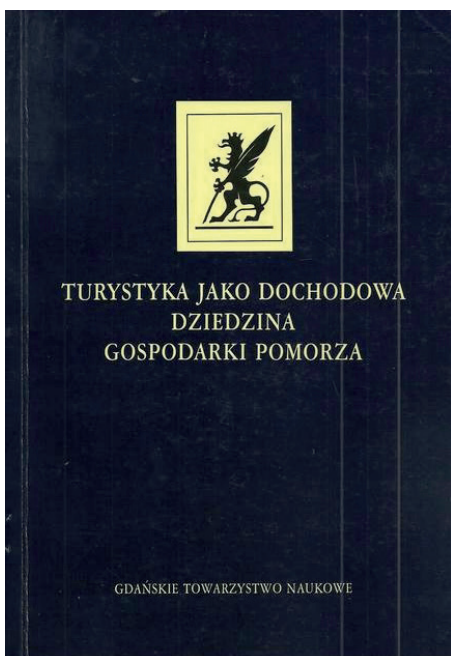
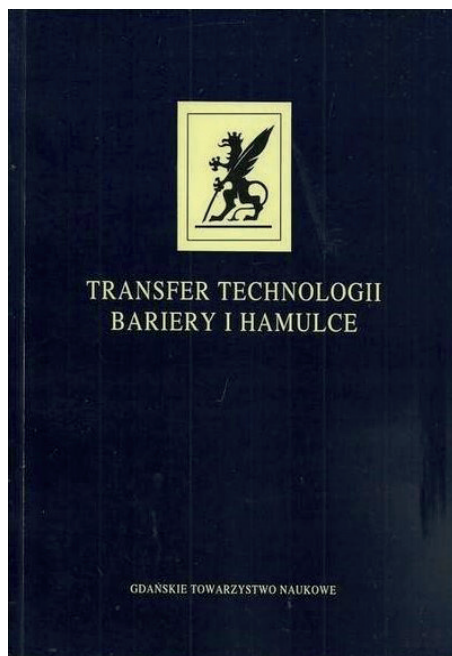
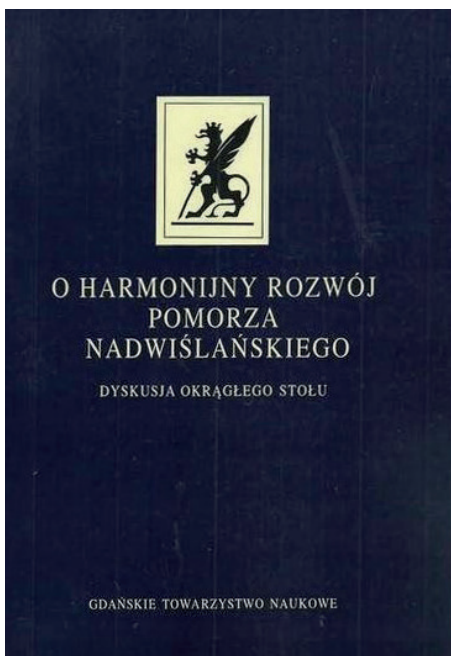
Ilustracja 5. Zrównoważony rozwój

Źródło: Melanie Maecker-Tursu, www.ponymithorn.com, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=88679630> [dostęp: 16.05.2023].

Podstawowe wymagania zrównoważonego rozwoju wiążą się z takim prowadzeniem polityki, działań gospodarczych i życia społecznego, aby zachować zasoby i walory środowiskowe w stanie zapewniającym trwałe możliwości korzystania z nich zarówno obecnie, jak i przez przyszłe pokolenia. Wymagania te są szczególnie ważne dla naszego regionu, który po okresie „realnego socjalizmu” i pewnego zapóźnienia cywilizacyjnego zaczyna nadrabiać zaległości tak w obszarze przemysłu, infrastruktury, budownictwa mieszkaniowego czy też budownictwa użyteczności społecznej. Podczas konferencji rozważano problemy energetyczne, dostawy wody, odprowadzania i oczyszczania ścieków, urbanistyczne i społeczne ujęte zarówno w kontekście lokalnym, jak i międzynarodowym.

Jedenaście konferencji „Złotego Trójkąta: Nauka – Polityka – Biznes” zwieńczono wydaniem publikacji zawierających materiały pokonferencyjne – zebrano w nich wszystkie referaty, wystąpienia i zapisy dyskusji okrągłego stołu (il. 6). Materiały te są dostępne w bibliotece Gdańskiego Towarzystwa Naukowego.

Organizacja tych konferencji, jak również przygotowanie do druku materiałów pokonferencyjnych to ogromny wysiłek. W pracach przy organizacji tych konferencji uczestniczyła rzesza wolontariuszy i ludzi dobrej woli, jednak dwie osoby przez jedenaście lat, nieprzerwanie, nie szczędząc sił i środków pracowały dla chwały GTN i sukcesów tych konferencji. Tym dwóm osobom należą się w tym miejscu serdeczne podziękowania: Pani Idze Boczar (kierownik biura GTN) oraz Panu mgr. Romanowi Begerowi (dyrektorowi GTN) (il. 7).

Ilustracja 6. Okładki niektórych publikacji zawierających materiały pokonferencyjne
Źródło: zbiory własne Autora.

Ilustracja 7. Roman Beger (dyrektor GTN), Jadwiga Boczar

Źródło: AJF Media Antoni Filipkowski, Gdańsk.

W misji Gdańskiego Towarzystwa Naukowego, organizacji reprezentującej środowisko naukowe Pomorza Nadwiślańskiego, zapisaliśmy podejmowanie dyskusji nad aktualnymi problemami ważnymi społecznie. Doroczne konferencje Gdańskiego Towarzystwa Naukowego z cyklu „Nauka – Polityka – Biznes” wypełniają to zadanie, przede wszystkim były platformą, gdzie mogły się spotkać hermetyczne światy: nauki, polityki i biznesu. Nie tylko się spotkać, ale przede wszystkim – otwarcie dyskutować. Co więcej, na podstawie dorobku tych konferencji, można uznać, że w dobie niezmiernie szybko zmieniającego się świata środowisko naukowe przestało być jedynie świadkiem tych przemian, a stało się formalnie ich uczestnikiem.

Janusz Rachoń
Honorowy Profesor Emeritus Politechniki Gdańskiej